

BİRLEŞİK KRALLIK
SAĞLIK TURİZMİ RAPORU

T.C. LONDRA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŐAVİRLİĐİ

MART 2015

1- Birleşik Krallık Sağlık Sistemi

Birleşik Krallık'ta sağlık hizmetleri devlet tarafından National Health Services (NHS) – Ulusal Sağlık Sistemi aracılığıyla ve çoğunlukla ücretsiz olarak sunulmaktadır. NHS'in yanısıra özel sektör tarafından sunulan ve kişilerin ücret karşılığı erişebildikleri sağlık hizmetlerini kapsayan özel bir sağlık sistemi de mevcuttur, fakat özel sağlık harcamaları toplam sağlık harcamalarının yaklaşık **%16'sını** oluşturmaktadır.

Birleşik Krallık Ulusal İstatistikler Ofisi (ONS) tarafından yayımlanan verilere göre 2012 yılında Birleşik Krallık'ta **147 milyar İngiliz Sterlini** tutarında toplam sağlık harcaması yapılmıştır. Bunun **123 milyar'ı** devlet tarafından yapılan sağlık harcamalarına tekabül ederken, **24 milyar'ı** ise özel sağlık harcamalarına denk gelmektedir.

a. Ulusal Sağlık Sistemi (National Health Services – NHS)

NHS, Birleşik Krallık'ta yerleşik herkesi, güncel sayıyla yaklaşık **64,1 milyon kişiyi**, kapsayan, ağırlıklı olarak toplanan vergilerle finanse edilen ve çoğu hizmetin kullanım noktasında ücretsiz olduğu bir sağlık sistemidir. NHS'in en büyük kolu olan ve Birleşik Krallık'ı oluşturan ülkelerin en büyüğü İngiltere'yi (England) kapsayan **NHS İngiltere'nin** 2013-2014 yılı bütçesi **95,6 milyar İngiliz Sterlini'dir**, bu da nüfusu **53,9 milyon** olan İngiltere için kişi başı yıllık **1.774 İngiliz Sterlini** kamu sağlık harcaması anlamına gelmektedir.

NHS üzerinden sağlık hizmeti almak isteyen hastaların öncelikli olarak pratisyen hekim veya aile hekimi olarak tanımlanabilecek **GP'lere (general practitioner)** başvurması gerekmektedir. Gerekli görülen durumlarda GP'ler hastalarını uzman doktorlara yönlendirmektedirler. NHS'den hizmet alan hastaların uzman doktorları kendi insiyatifleri doğrultusunda ve **GP'nin sevki olmadan ziyaret etmeleri mümkün değildir**.

NHS yasasında belirtildiği üzere GP'si tarafından uzman doktora sevk edilen herkesin **18 hafta yani 4.5 ay içerisinde** tedavi görmeye başlama hakkı vardır. Kanser şüphesi olan durumlarda ise hastanın 2 hafta içerisinde bir uzman tarafından muayene edilme hakkı bulunmaktadır. Aşağıda detaylandıracağımız üzere NHS her zaman bu hakkı koruyamamakta ve bazı uzmanlık alanlarında hükümetin talep ettiği operasyonel standartların altına düşmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi NHS tarafından sunulan çoğu sağlık hizmeti kullanım noktasında ücretsizdir. Devlet tarafından çoğu hasta için karşılanmayan en önemli hizmetler ise **reçeteler, göz tedavileri, dişçilik hizmetleri ve estetik ameliyatlardır**.

b. Özel Sağlık Hizmetleri

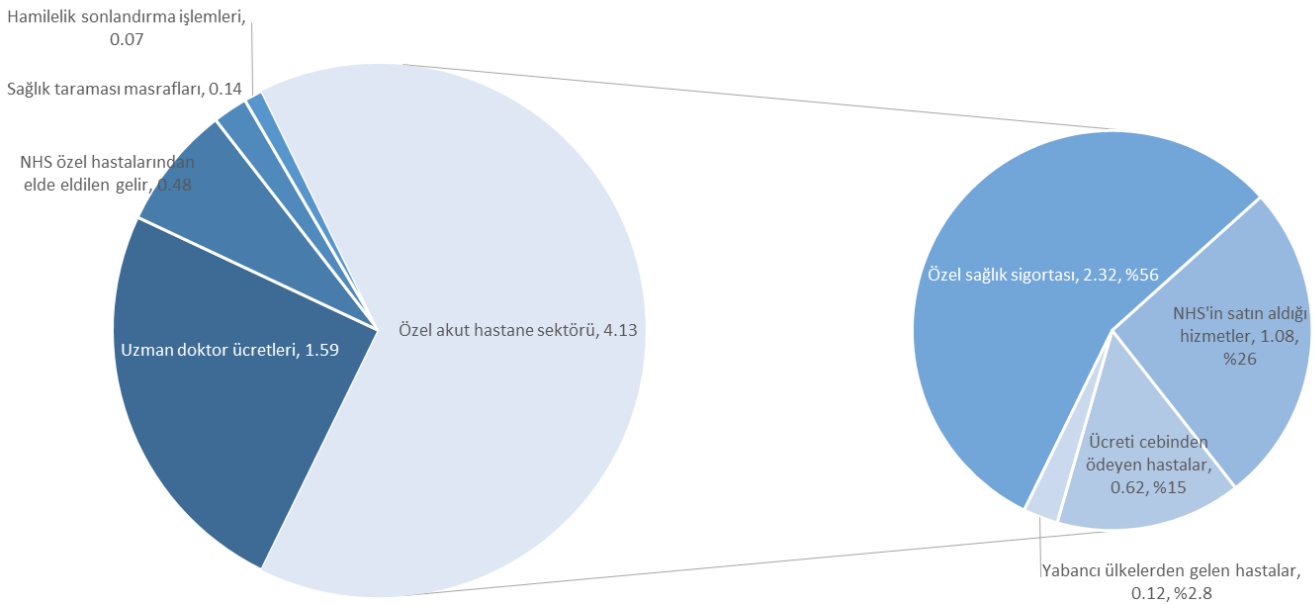
Yukarıda da belirtildiği üzere, Birleşik Krallık'ta özel sağlık harcamaları, toplam harcamaların yaklaşık **%16'sını** oluşturmaktadır.

Birleşik Krallık'taki sağlık hizmetleri pazarı üzerine çalışan Laing Buisson şirketinin yaptığı araştırmaya göre, medikal operasyon ve tedavileri kapsayan özel akut sağlık sektörü

Göz tedavileri, dişçilik hizmetleri ve estetik ameliyatlari devlet tarafından karşılanmamaktadır.

2011 yılında **6,42 milyar İngiliz Sterlini** gelir elde etmiştir. Aşağıda **sol taraftaki daire grafiğinde** de görülebileceği üzere bunun **4,14 milyar'ı** hastanelerin, **1,59 milyar'ı** ise uzman doktorların elde ettiği gelirdir. Bu verilerin yayınladığı raporda ayrıca hastanelerin elde ettiği gelirin kaynak dağılımı da açıklanmıştır. Buna göre hastane gelirlerinin **%56'sı özel sigorta şirketleri** tarafından karşılanırken, **%15'i masraflarını kendisi karşılayan hastalar** tarafından ödenmiştir. Özel sağlık sigortası sahibi hastaların **%82'sinin** sigortalarının işverenleri tarafından yaptırıldığı belirtilmiştir. Bu verilere göre, Birleşik Krallık'ta özel sağlık sigortasının çoğunlukla işverenler tarafından sağlandığı ve sağlık hizmetlerine kendisi ödeme yaparak (self-pay patient) erişmek isteyen hastaların oluşturduğu en az **620 milyon İngiliz Sterlin'lik bir pazar** olduğu söylenebilir.

Özel Akut Sağlık Sektörü Gelir Dağılımı ve
Özel Akut Hastane Sektörü Gelir Kaynağı Dağılımı, 2011 (milyar İngiliz Sterlini)

Şekil 1. Özel Akut Sağlık Sektörü Gelir Dağılımı ve Özel Akut Hastane Sektörü Gelir Kaynağı Dağılımı, 2011.
Kaynak: Kings Fund raporu ve Laing Buisson araştırması.

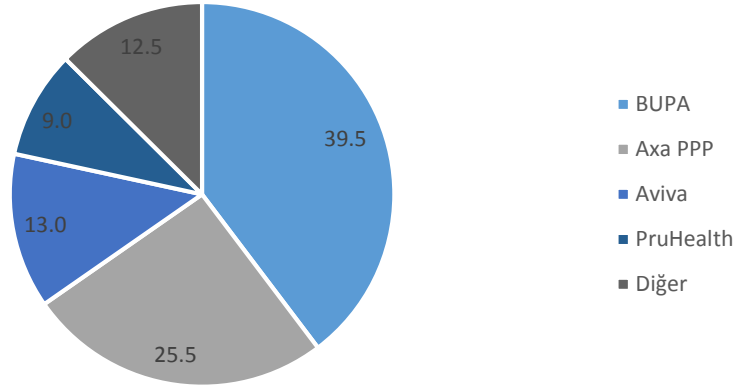
Özel Sağlık Sigortası Sektörü

Laing Buisson şirketinin araştırmasına göre 2012 yıl sonu itibariyle Birleşik Krallık'ta yaklaşık **6,9 milyon kişinin**, yani nüfusun **%10,8'inin**, özel sağlık sigortası bulunmaktadır. Bunlardan 5,4 milyon'un sigortaları işverenleri tarafından yaptırılmışken, 1,5 milyon kişi ise sigortalarını kendileri yaptırmışlardır. Laing Buisson, bu sektörün özellikle 2008 yılındaki krizden sonra küçülmekte olduğunu ve özel sigortalı kişi sayısında azalma görüldüğünü belirtmiştir.

Özel sağlık sigortası sektöründeki firmaların büyüklük sıralamaları yaklaşık 20 yıldır aynıdır. Buna göre 2012 yılında en büyük dört şirket olan **BUPA, Axa PPP Healthcare, Aviva** ve **PruHealth** yaklaşık **3,8 milyar İngiliz Sterlini cirosu** olan pazarın **%87,5'ini**

oluştururken, geriye kalan 12 küçük şirket ise pazarın %12,5'ini oluşturmaktadır. En büyük dört şirketin 2012 cirosu BUPA için 1,5 milyar İngiliz Sterlini, Axa PPP için 981 milyon İngiliz Sterlini, Aviva için 504 milyon İngiliz Sterlini ve PruHealth için 336 milyon İngiliz Sterlini'dir; bu şirketlerin pazar payları aşağıdaki grafikte görülmektedir.

Özel Sağlık Sigortası, Şirket Pazar Payı (%), 2012

Şekil 2. Özel Sağlık Sigortası, Şirket Pazar Payı, 2012.

Kaynak: Competition and Markets Authority raporu ve Laing Buisson araştırması.

Özel sağlık sigortaları tarafından sunulan poliçelerin kapsam ve içeriği birbirinden farklıdır fakat çoğu poliçenin kronik hastalıkları, kaza ve acil durumları, HIV/AIDS hastalığını, hamilelikle ilgili hizmetleri ve tehlikeli spor ve hobilerden doğabilecek yaralanmaları **kapsamadığı** bilinmektedir.

2- Birleşik Krallık'tan Yurtdışına Sağlık Turizmi

Dünyada sağlık turizmi üzerine şu ana kadar yapılan akademik çalışmaların sayısı fazla olmamakla birlikte, Birleşik Krallık için bazı rakamlar ve istatistikler mevcuttur.

a. Birleşik Krallık İstatistik ve Trendleri

2014 yılında yayımlanan ve 2000-2010 arasındaki verileri kapsayan akademik bir çalışmaya göre 2000 yılında 10.000'den az olan sağlık turisti sayısı 2006-2008 yılları haricinde artış göstererek 2010 yılında **63.000'e** ulaşmıştır. Buna göre 2010 yılında Birleşik Krallık'ta yerleşik 63.000 kişi, yani **toplam nüfusun %0,1'i**, sağlık hizmeti almak amacıyla yurtdışına çıkmıştır. 2000-2010 yılları arasındaki süreçte **en az 275.000** kişinin sağlık hizmeti almak amacıyla yurtdışına çıktığı tahmin edilmektedir.

Yapılan araştırmaya göre 2000-2010 yılları arasında sağlık hizmeti almak için yurtdışına çıkan İngiliz hastaların **%43'ü Kuzey, Batı ve Güney Avrupa'ya, %29'u Orta ve Doğu Avrupa'ya, %13'ü Hindistan ve Pakistan** başta olmak üzere **Güney Asya'ya** ve **%4'ü Doğu Asya'ya** gitmiştir. İngiliz hastalar tarafından 11 yıllık süreçte en çok ziyaret edilen ilk 10 ülke sırasıyla **Fransa, Polonya, Hindistan, Macaristan, Belçika, Almanya, Amerika, İspanya, Türkiye ve Pakistan'dır**. Araştırma, özellikle Polonya,

Hindistan, Macaristan ve Pakistan'a yapılan sağlık turizminin 2008-2009 yıllarında hızlı bir artış gösterdiğini, bunun da hem bu ülkeler kökenli olup İngiltere'de yaşayan kişilerin sağlık hizmeti almak için ülkelerine dönmelerine hem de özellikle Polonya ve Macaristan'ın sağlık hizmetlerini başarılı bir şekilde pazarlamasına bağlı olduğunu belirtmiştir. Rapora göre, Polonya estetik ameliyatlar, Macaristan ise dişçilik hizmetleri alanında kendisine güçlü bir imaj oluşturmuştur.

Sağlık hizmeti almak için yurtdışına çıkan hastaların nüfus ortalamasına göre **daha genç ve çoğunlukla kadın** oldukları tespit edilmiştir. İstatistiklere göre 2000-2010 yılları arasında yurtdışına çıkan hastaların **%30'u 25-34, %20'si 35-44, %16'sı 45-54 ve %13'ü 55-64 yaşları** arasındadır. Yüzdeler belirtilmemiş olmakla birlikte erkeklerden çok kadınların sağlık hizmeti almak için yurtdışına çıktığı tespit edilmiştir.

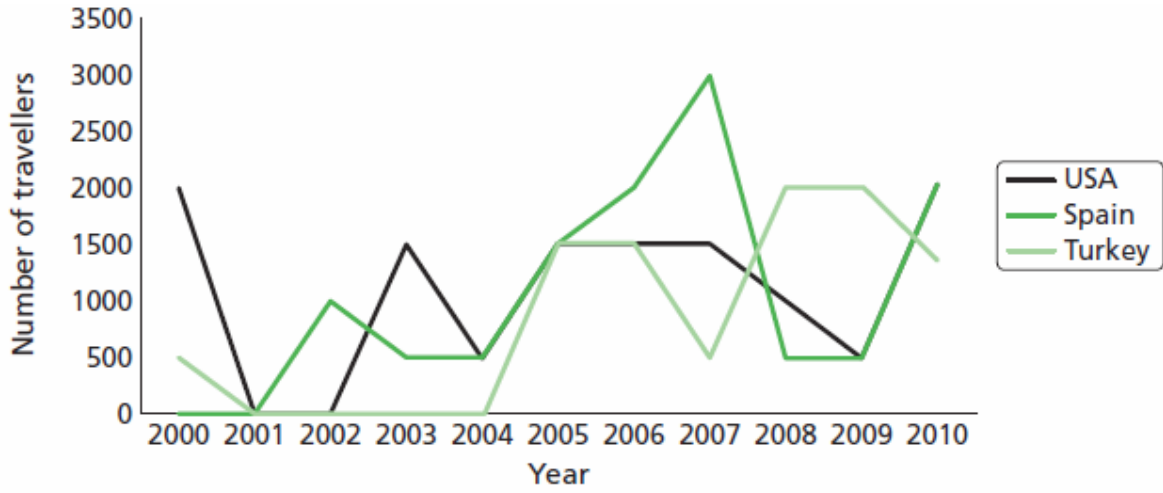
Çeşitli anket ve raporlardan derlenen bilgilere göre Birleşik Krallık'tan yurtdışına çıkan hastalar daha çok **dişçilik, kozmetik, üreme sağlığı ve obezite ile ilgili tedavi ve operasyonlar (bariatric surgery)** için yurtdışına çıkmayı tercih etmektedirler. Sağlık hizmeti almak için doğduğu ya da ailesel veya kültürel bağı bulunan ülkelere dönmeyi seçen hastalar da bulunmakta, buna sağlık alanında **diyaspora turizmi** adı verilmektedir.

2014 yılında yayımlanan çalışma kapsamında mülakat yapılan kişilerin sağlık hizmeti almak için yurtdışına çıkma nedenleri üç ana başlık altında toplanabilir: **operasyon/tedavinin Birleşik Krallık'ta sunulma koşulları, operasyon/tedavi hakkındaki uzmanlık algısı ve kültürel ve ailesel motivasyonlar**. Buna göre, operasyon/tedavinin Birleşik Krallık'ta sunulma koşulları başlığı altında hizmetin NHS tarafından sunulup sunulmadığı, hastanın hizmeti NHS'ten ücretsiz alma hakkı olup olmadığı ve hastanın hizmet alabilmek için ne kadar beklemesi gerektiği gibi sebepler yer almaktadır. Uzmanlık algısı ise tedavi ya da operasyonun Birleşik Krallık'ta başarılı bir şekilde uygulanıp uygulanmadığına dair algıya tekabül etmekte ve hastaların hizmet almak için yurtdışına çıkma kararını etkilemektedir. Kültürel ve ailesel motivasyonlar ise daha önce de belirtildiği gibi kişinin sağlık hizmeti almak için gittiği ülkeyle ailesel ya da kültürel bir bağı bulunması ve bunun sağlık hizmeti almak için gidilen ülkenin seçiminde rol oynamasıdır.

b. Birleşik Krallık – Türkiye Arasındaki Sağlık Turizmi İstatistik ve Trendleri

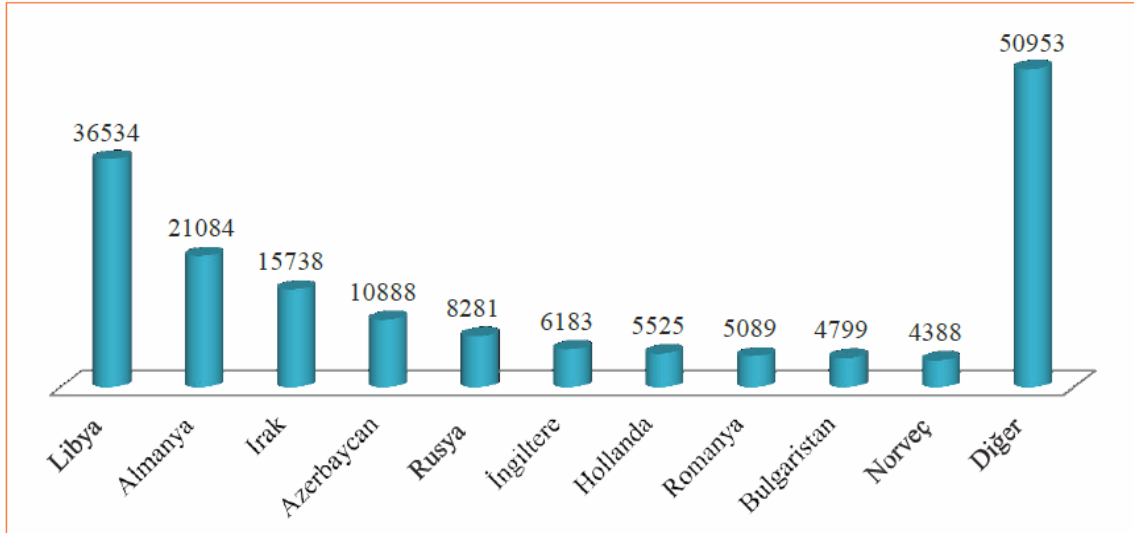
Birleşik Krallık'ta yapılan akademik araştırmalar sonucunda Birleşik Krallık'tan Türkiye'ye sağlık hizmeti almak için giden hasta sayısının **2010** yılında **1.500, 2000 ve 2010** yılları arasında ise **10.000 ile 15.000** arasında olduğu hesaplanmıştır. Aşağıdaki grafikte görülebileceği üzere Türkiye'ye yönelik sağlık turizmi 2004 yılında canlanmış, bundan sonraki yıllarda ise inişli çıkışlı bir grafik izlemiştir. Türkiye, bu dönem içerisinde Birleşik Krallık'tan sağlık hizmeti almak için gidilen ülkeler arasında **9.** olmuştur.

Birleşik Krallık'tan yurtdışına çıkan hastalar daha çok **dişçilik, kozmetik, üreme sağlığı ve obezite ile ilgili tedavi ve operasyonlar (bariatric surgery)** için yurtdışına çıkmayı tercih etmektedirler.

Şekil 3. Birleşik Krallık'tan Türkiye'ye Giden Hasta Sayısı, 2000-2010. Kaynak: NHS – 'Implications for the NHS of inward and outward medical tourism' Raporu.

Türkiye tarafından derlenen istatistiklere göre ise 2012 yılında Birleşik Krallık'tan Türkiye'ye **6.183** hasta gelmiştir. Bu hastaların 5.662'si, yani %92'si özel hastanelerde tedavi görmüş, 419'u, yani %7'si ise devlet hastanelerinde tedavi görmüştür. Aşağıdaki grafikte görülebileceği üzere, Birleşik Krallık, 2012 yılında Türkiye'ye gelen sağlık turisti sıralamasında Libya, Almanya, Irak, Azerbaycan ve Rusya'dan sonra **6. sırada** yer almaktadır.

Şekil 4. Medikal Turizm Kapsamında Hastaların Geldiği İlk 10 Ülke, 2012. Kaynak: Türkiye Medikal Turizm Değerlendirme Raporu 2013.

Türkiye tarafından derlenen istatistiklere göre, Birleşik Krallık'tan Türkiye'ye gelen hastaların başvurdukları klinikler farklılık göstermektedir. Buna göre hastaların en çok ziyaret ettiği klinikler arasında iç hastalıkları, ortopedi ve travmatoloji, göz hastalıkları, genel cerrahi ve kulak, burun ve boğaz hastalıkları yer almaktadır.

Birleşik Krallık ile Türkiye arasında 'Sınır Ötesi Sağlık Hizmetlerinde Hasta Haklarının Uygulanması' anlaşması olmaması sebebiyle Türkiye'den sağlık hizmeti alan İngiliz vatandaşlarının harcamalarını karşılamamaktadır.

Birleşik Krallık'ın Avrupa Ekonomik Alanı'ndaki ülkeler ve İsviçre ile 'Sınır Ötesi Sağlık Hizmetlerinde Hasta Haklarının Uygulanması' başlığında bir AB Yönergesi çerçevesinde sağlık anlaşması bulunmaktadır, bu da Birleşik Krallık vatandaşlarının bu ülkelerde aldıkları sağlık hizmetlerinin belirli koşullar altında İngiliz devleti tarafından karşılanması anlamına gelmektedir.¹ Birleşik Krallık'ın ayrıca Avrupa Ekonomik Alanı'nda bulunmayan belirli ülkeler ile de sağlık anlaşmaları bulunmaktadır.² Birleşik Krallık ve Türkiye'nin ise böyle bir anlaşması mevcut değildir, bu sebeple Birleşik Krallık, Türkiye'de sağlık hizmeti alan İngiliz vatandaşlarının harcamalarını karşılamamaktadır.

3- Türkiye'deki Sağlık Sunucuları için Önemli Bilgiler

a. Hedef Hizmetler

Birleşik Krallık'tan hasta çekmek isteyen sağlık sunucularının hedefleyeceği hizmetler, Birleşik Krallık'tan yurtdışına hizmet almak için giden hastaların motivasyonları incelenerek belirlenebilir. Buna göre NHS tarafından sadece belli bir kesime ücretsiz sunulan hizmetler, yani **dış ve göz tedavileri** ve **estetik ameliyatlara**, en doğal hedeflerdir. Bunun dışında halihazırda sağlık turizminde önemli bir yere sahip olan **üreme sağlığı** ve **obezite ile ilgili olan tedaviler** NHS tarafından çoğu hastaya ücretsiz sunulduğu halde belli hastalara (örneğin tüp bebek tedavisinde belli bir yaşı geçmiş anneye veya obezite tedavisinde belli bir kilonun altındaki hastaya) ücretli olarak sunulmakta ya da hiç sunulmamakta, bazen ise çok uzun bir bekleme süresinden sonra sunulmaktadır.

NHS'in en büyük sıkıntılarında biri olan uzun bekleme süreleri Türk sağlık sunucuları için fırsat yaratabilecek bir durumdur. Birleşik Krallık'ta hükümetin koyduğu operasyonel standartları yakalayamayan ve **4,5 aylık** tedaviye başlangıç hakkını çığnemek durumunda kalan klinikler bulunmaktadır. NHS tarafından derlenen Sevkten Tedaviye Geçen Süre İstatistikleri'ne göre³ 2013 yılında hastaneye yatma gerektiren tedavilerde **travma ve ortopedi**, **KBB**, **nörolojik cerrahi** ve **kardiyotorasik cerrahi** ve hastaneye yatma gerektirmeyen tedavilerde **ağız cerrahisi** ve **nörolojik cerrahi** klinikleri hükümet tarafından belirlenen operasyonel standartları yakalayamamıştır. Ekim 2014'te hastaneye yatma gerektiren tedavilerde ortalama bekleme süresi **9,3 hafta** iken ortalama süreler **travma ve ortopedi** için **12,2 hafta**, **KBB** için **11,7 hafta**, **oftalmoloji** için **11,6 hafta**, **ağız cerrahisi** için **12,6 hafta** ve **nörolojik cerrahi** için **9,9 haftadır**. Yine Ekim 2014'te hastaneye yatma gerektirmeyen tedavilerde ortalama bekleme süresi **5,5 hafta** iken çoğu uzmanlık alanında (üroloji, travma ve ortopedi, KBB, oftalmoloji, ağız cerrahisi,

¹ Avrupa Ekonomik Alanı'ndaki Ülkelerde Sağlık Hizmetleri Hakkında Bilgi:

<http://www.nhs.uk/NHSEngland/Healthcareabroad/countryguide/Pages/EEACountries.aspx>

² Avrupa Ekonomik Alanında Olmayan Ülkelerde Sağlık Hizmetleri Hakkında Bilgi:

<http://www.nhs.uk/NHSEngland/Healthcareabroad/countryguide/NonEEACountries/Pages/Non-EEACountries.aspx>

³ Sevkten Tedaviye Geçen Süre İstatistikleri: <http://www.england.nhs.uk/statistics/statistical-work-areas/rtt-waiting-times/>

nörolojik cerrahi, gastroenteroloji, kardiyoloji, dermatoloji, nöroloji ve romatoloji) ortalama bekleme süreleri 5,5 haftadan fazladır.

Daha önce bahsedildiği gibi uzmanlık algısı da hastaların yurtdışına çıkma konusunda verdiği kararda önemli bir rol oynamaktadır. Yapılan çalışmalara göre özellikle **diş tedavileri** ve **obezite ile ilgili tedavilerde** Birleşik Krallık iyi bir üne sahip değildir. Diğer kliniklerle ilgili bir çalışma olmamasına karşın, Ipsos Mori şirketi tarafından her yıl yapılan, halkın NHS'e bakış açısını ele alan araştırmada yer alan bir soru, 2013 yılında halkın **%37'sinin** NHS'in verdiği hizmetin temelini **kaliteyi oturtmadığına** inandığını göstermektedir. Bu kişilerin daha kaliteli bir hizmet için ücret ödemek isteyip istemeyecekleri bilinmemekle birlikte, bu sonuçlar da Türkiye'de kaliteli, hızlı ve görece uygun fiyatlarla hizmet veren sağlık sunucuları için bir odak grubun bulunduğunu göstermektedir.

Son olarak, Birleşik Krallık'ta yaşayan Türkiye kökenli kişiler de Türkiye'deki sağlık sunucuları için önemli bir potansiyel temsil etmektedirler. Sağlık turizminde ailesel ya da kültürel bağın önemi yapılan çalışmalarla belirlenmiştir. Bu sebeple, şu an Birleşik Krallık'ta yaşayan Türkiye kökenli kişiler doğal olarak Türkiye'deki sağlık sunucuları için bir odak grubu oluşturmaktadırlar.

b. Sağlık Turizminde Bilgi ve İşleyiş Kanalları

Birleşik Krallık'tan yurtdışına çıkan hastalarla yapılan görüşmeler, hastaların sağlık turizmi konusunda bilgi edinimi ve karar alma aşamalarında üç temel yöntem kullandığına işaret etmektedir. Bu yöntemler, ana hatlarıyla, **hastaların araştırma ve hizmet alım sürecini kendilerinin yürütmesi, hastaların araştırma ve hizmet alım sürecini araçlar eşliğinde yürütmesi ve hastaların bilgi edinimi ve özellikle ülke ve sunucu belirleme aşamasında mesleki ve sosyal çevrelerinin bilgi, tavsiye ve deneyiminden yararlanması** olarak sıralanabilir.

Sağlık turizmi konusunda bilgi edinmek ve ülke ve sunucu belirlemek açısından internetin en önemli kanallardan biri olduğu hastalar ve sağlık sunucuları tarafından belirtilmektedir. Buna göre çoğu hasta sürecin farklı aşamalarında internetteki kaynaklardan yararlanmaktadır. Bu kapsamda, sağlık turizmini teşvik etmek ve hasta çekmek için açılmış ticari sitelerin yanısıra, sağlık turizmi için yurtdışına çıkmayı düşünen hastaların daha bilinçli kararlar vermesini sağlamak amacıyla asıl çalışma alanı sağlık turizmi olmasa dahi sitelerinde yol gösterici ve eğitici bilgilere yer veren kurum ve kuruluşlar da bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda bu kurum ve kuruluşlardan bir kısmı yer almaktadır.

Sağlık turizmi kapsamında yapılan araştırmalar sayesinde hastaların mesleki ve sosyal çevrelerinin tavsiye ve deneyimlerinin de hastaların yurtdışına çıkma kararında rol oynadığı bilinmektedir. Mesleki çevrelerce yapılan tavsiyelerin bir kısmı, özellikle yurtdışında daha farklı ve çeşitli tedavi yöntemlerinin bulunduğu durumlarda, hastayı sözkonusu kliniğin ya da hastanenin yurtdışındaki ortak kliniğine veya hastanesine yönlendirmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Bu sebeple yurtdışından hasta çekmek isteyen sağlık sunucularının yurtdışındaki özel klinik ve

hastanelerle ortaklık anlaşması imzalaması sağlık turizmini arttıracak bir adım olarak görülmektedir.

Kuruluşun Birincil Amacı	Kuruluşun Adı	İnternet Sitesi
Mesleki		
	British Association of Aesthetic Plastic Surgeons	http://baaps.org.uk/
	BAPRAS	http://www.bapras.org.uk/
	Foreign & Commonwealth Office	https://www.gov.uk/government/organisations/foreign-commonwealth-office
	National Travel Health Network and Centre (NaTHNaC)	http://www.nathnac.org/travel/
	NHS Choices	http://www.nhs.uk/Pages/HomePage.aspx
	Department of Health	https://www.gov.uk/government/organisations/department-of-health
Düzenleyici Kurum		
	Human Fertilisation and Embryology Authority	http://www.hfea.gov.uk/
	General Dental Council	http://www.gdc-uk.org/Pages/default.aspx
	General Medical Council	http://www.gmc-uk.org/
Tüketici Haklarına Yönelik		
	Which?	http://www.which.co.uk/
	Infertility Network UK	http://www.infertilitynetworkuk.com/
	British Obesity Surgery Patient Association	http://www.bospauk.org/
Ticari		
	Medical Tourism Association	http://www.medicaltourismassociation.com/en/index.html
	International Medical Travel Journal	http://www.imtj.co.uk/
	JCI	http://www.jointcommissioninternational.org/

Tablo 1. Sağlık Turizmi Konusunda Danışılabilir Örnek İnternet Siteleri. Kaynak: NHS – ‘Implications for the NHS of inward and outward medical tourism’ Raporu.

c. Önemli Gelişmeler

Türkiye'nin dış ticaretini artırma hedefleri kapsamında sağlık turizmi önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye'deki ilgili bakanlık ve kurumlar ülkeye gelen hasta sayısını arttırmanın yanısıra gelme nedeni olan tedavi ve operasyonların niteliğini ve çeşitliliğini de arttırmayı amaçlamaktadırlar. Bu hedefle Nisan 2015'te Birleşik Krallık Ticaret ve Yatırım Kurumu olan UKTI ve Türk Sağlık Bakanlığı'nın işbirliğinde İstanbul'da sağlık alanında uluslararası bir sempozyum düzenlenmesinin öngörüldüğü bilinmektedir. Ayrıca ilgili bakanlık ve kurumlar, aşağıda sıralanan adımların atılmasının sağlık turizmini arttıracak unsurlar olduğunu düşünmekte ve bu konuda çalışma yapmaktadırlar:

- İngiltere'den hasta çekmekle ilgilenen Türkiye'deki hastanelerin tanıtımına yönelik İngiltere'de bir kampanya düzenlenmesi,
- Türk Sağlık Bakanlığı'nın koordinasyonunda İngiltere'yi ziyaret edecek hastane yetkililerinin ilgili İngiliz makamları ile görüşmelerde bulunması ve İngiltere'de sağlık sigortası yapan önde gelen şirket (BUPA, Aviva vb.) temsilcilerinin de bu sürece dahil edilmesi,
- İngiliz seyahat acentaları ile işbirliği içerisinde Türkiye'yi ziyaret eden İngiliz turistlerin uygun fiyatlarla tedavi edilmelerine yönelik paketlerin hazırlanması,
- Sağlık turizminin İngiliz makamları ile üçüncü ülkelerde işbirliği yapılabilecek bir alan olarak belirlenmesi ve başta Körfez ülkelerinden olmak üzere İngiltere'de mukim yabancıların Türkiye'ye sağlık turizmi kapsamında çekilmesini teşvik eden seyahat paketlerinin hazırlanması.

Kaynakça

Competition and Markets Authority. *Private healthcare market investigation*. 2 Nisan 2014. <<https://www.gov.uk/cma-cases/private-healthcare-market-investigation>>.

Hanefeld J, Horsfall D, Lunt N, Smith R. *Medical Tourism: A Cost or Benefit to the NHS?* 2013. PLoS ONE 8(10): e70406. <<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0070406>>.

Lunt N, Smith RD, Mannion R, Green ST, Exworthy M, Hanefeld J ve diğ erleri. *Implications for the NHS of inward and outward medical tourism: a policy and economic analysis using literature review and mixed-methods approaches*. Health Serv Deliv Res 2014; 2(2). <http://www.journalslibrary.nihr.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0018/104067/FullReport-hsdr02020.pdf>.

NHS. *The Handbook to the NHS Constitution*. 26 Mart 2013. <<http://www.nhs.uk/choiceintheNHS/Rightsandpledges/NHSConstitution/Documents/2013/handbook-to-the-nhs-constitution.pdf>>.

NHS Choices İ nternet Sitesi. <<http://www.nhs.uk/Pages/HomePage.aspx>>.

Social Research Institute, Ipsos MORI. *Public Perceptions of the NHS and Social Care Tracker Survey, Winter 2013 Wave*. 04 Mart 2014. <<https://www.ipsos-mori.com/Assets/Docs/sri-health-nhstracker-report-winter2013.pdf>>.

The King's Fund, Commission on the Future of Health and Social Care in England. *The UK private health market*. 2014. <<http://www.kingsfund.org.uk/sites/files/kf/media/commission-appendix-uk-private-health-market.pdf>>.

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı. *Türkiye Medikal Turizm Değ erlendirme Raporu 2013*. <<http://www.saglikturizmi.gov.tr/tr/dokumanlar/turkiye-medikal-turizmi-degerlendirme-raporu-2013.pdf>>.